

ELŐFIZETÉSI DÍJ HELYBEN:	
Egész évre	6 frt — kr.
Felére	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
VDÉKRE POSTAN KÜLDVE:	
Egész évre	6 frt 60 kr.
Felére	3 frt 30 kr.
Negyed évre	1 frt 65 kr.
HIRDETÉSI DÍJ:	
Egész oldal	20 frt.
Fél oldal	10 frt.
Negyed oldal	5 frt.
Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.	
Kivétel esetekben kedvezmény, többszöri hirdetésnél árlengedés.	

SZABADSÁG.

A „Szabadkai Közlöny“ után és helyett

kiadja: SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII. kör, virág-utca 337. h. sz.,
hova a közlére szánt levelek és kéziratok intézendők.

Hirdetések felvételnek ugyanott.

A „Nyiltér“ sora 15 kr.
Negyed oldalnál kisebb hirdetéseknek a térmérték tekintetbe vétele nélkül minden szó után 5 kr. számítottatik.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap. Egyes szám ára 15 kr
Számoként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkihordónál kapható.

Elhanyagolt pálya.

Az iskolák bezárulta után évenként felmerül sajtóban, társadalomban és szűkebb családi körben, a gymnasiumot végzett, vagy onnét egyébként kilépő ifjak pályaválasztásának kérdése.

A legtöbb szülő, ha csak lehet, felhajtja gyermekét az érettségi vizsgálatig, és akkor lesz a fiuból egy igazi élő kérdőjel, melyre megfelelni egyelőre senki nem képes.

Az érettségi vizsgát tett ifju előtt az élet minden pályája nyitva van, s ekkor áll meg habozva s a helyett, hogy az élet praktikus oldalát venné, veszi a legkedvesebb hangzásút: jogász lesz.

Felkerül az egyetemre, ott vagy elzúlik, vagy végez is, és a megélhetés keserves künjával küzdve lép az életbe. Akkor látja csak, hogy a pálya, melyre lépett, már annyira elárastatott, hogy a tisztességes megélhetés, nagyon szomorú kenyér.

Innen van az, amint a „Szegedi Napló“ mondja, hogy különösen a fővárosban 30—40 jogvégzett ember jelentkezik minden betöltendő segélydíjas joggyakornoki állásra, egy díjnoknak helyére pedig 280 pályázó folyamodik.

Jellemző ez épp úgy, mint az, hogy a budapesti lapokban hirdettet nereselői és irnoki állásokra olyan tömege az állás nélküli embereknek rohanja meg a hirdető lakását, hogy a házmesternek el kell torlaszolni a kaput.

Kétségtelen, hogy ez állást keresők között sok a munkakerülő, tanulatlan elem, mely végre is előbb-utóbb főtcsap hordárnak, lóvasuti konduktornak vagy konstáblernak. De a java részük érettségivel jár a zsebében, mely alatt irtózatosan korog a gyomor. És egyáltalán nem ritka eset, ami a napokban történt egy szerencsétlen

ifju bonczolásánál, ki a főváros kérelhetlen téli nyomora elől menekülendő, 4 kr. áru pálinkába kevert lugeszenciával ölte meg magát. A rendőri jegyzőkönyv szerint, hetek óta volt hajléktalan; zsebében egy darab száraz kenyeret, zsinogot és egy érettségi bizonyítványt találtak.

Ugyanekkor panaszkodik a honvédelmi miniszter, hogy az új honvédségi reorganizáció által szükségelt 1200 kinevezendő honvédtiszt helyett csak hétszázat terjeszthetett elő ő felségének a szeptemberi előléptetésre, bár azon volt, hogy a lehető legalacsonyabb fokra szállítsa le a qualificationális követelményeket.

Szeptemberben hajtják ugyanis végre a véderő törvényt, mely a honvédség 94 zászlóaljkereteit századkezetekre változtatta át, ami 376 új századot ad. Ha már most századonként csak két tisztet és egy segédtszót számítunk, hozzáadva az új 20 lovaszázad tiszt szükségletét, kerek 1200 új honvédtisztet kell előteremtünk.

Ötszáz hely még most sincs betöltve, pedig valamennyi 1000 frtos állás, míg másrészt a megkivánt qualificationáció alig felel meg az érettségi vizsga tudományos nivójának. És ez a sok 1000 frtos jövedelem nem kell senkinek olyan országban, ahol a segédtanítói állásra is csak hosszantartó kortes küzdelem révén lehet bejutni.

Honvédtisztból van szó, s így nem akceptálható az a mentség, hogy a germanizálás veszélye rettent vissza a magyar családtyákat, hogy gyermekeiket katonai pályára szánják. Az az ellenvetés pedig, hogy katonatisztnak nem lehet megházasodni, szintén nem állja meg az elfogulatlan bírálatot. — Mintha bizony 30 frtos díjnak alapíthatna családot.

Franciaországban országos esemény számba megy, midőn a st-cyri tisztképző intézetben fölvetett pályázók névsorát közzé teszik. Két három ezer

frtos pályázó van, melyek közül a legelső fiatal ember folyamodik a rendszerezett 280 helyre, mely egy sem ingyenes, hanem 2400 frank évi tan- és tartásdíjba kerül két éven át. A fölvételi qualificationáció pedig nem algymnasium, alsó reál- vagy 4 polgári iskolai osztály sikeres elvégzése, hanem az érettségén kívül még egy külön fölvételi vizsga, mely már egyetemi tudományos fokot áll. Nálunk ingyen nevelnék a szegény emberek gyermekeit s hozzá még megfelelőleg a modern kor legmagasabb egészségi pedagógiai és tudományos követelményeinek. Csak végig kell nézni a Ludovika Akadémia növendékein, hogy meggyőződjünk, mennyire ütnek el előnyösen modorban, viruló színben, ruganyos testtartásukban a hason koru, görnyedt, sápadt olykor bizony rakoncátlanok, középiskolákba járó tanulóktól. Ehhez járul az egyenruha varázsa, minnek mi magyarok vagyunk már csak diszmagyar viseletünknel fogva is a legszenvedélyesebb barátai.

Valóban csodálkozni kell, hogy mindezek daczára a mi fiaink szinte irtóznai látszanak a honvédségtől is, mintha bizony az a katona nem számítana többet a társadalomban a gymnasiumot vagy nem egyszer egyetemet végzett állás és megélhetési forrás után áhítózó fiatal embernél, a ki vagy szülői nyakán élődik, vagy eszébe eszik egy pártnak s önbecslését is el kell vesztetnie, avagy elzúlik, — megsemmisül.

A szegedi dalárünnep.

Negyven dalegyesület jelentette be a Szegeden tartandó országos dalárünnepélyre részvételét. E negyvenből 16 versenyezni fog. A rendező bizottság élén szabados János h. polgármester áll, az összeladást pedig Hubay Jenő orsz. karnagy vezeti.

A dalárünnepély részletes programja: Első nap, aug. 15. délután 4 órakor megérkezés az osztr.-m. államvasut külön vonatán, bevonulás zászlókkal és zenével a

városba; elszállásolás. Este 6 órakor a város háza termében a szavazatképes kiküldött dalárdbizottsági tagok előértekezlete, a jury tagok megválasztása. Este 8 órakor ismerkedési estély a Stefánia-sétányon.

Második nap, aug. 16. Reggel 9 órakor dalárünnepélyi közgyűlés a városházán, 11 órakor, összpóba a színházban, 6 órakor sorakozás a városháza udvarán és fölvonulás a színházhoz, 7 órakor dalár-verseny, a versenyműdarabokkal a színházban.

Harmadik nap, aug. 17. Reggel 9 órakor az értekezlet folytatása, 11 órakor összpóban közös darabokkal; 5 órakor délután a szegedi csónakázó-egylet regattaverseny a Tiszán, este 6 órakor gyülekezés a városházán, fölvonulás a színházhoz, 7 órakor dalárverseny, 8 órakor a két szegedi dalárda által rendezett táncvizgalm az új-szegedi népkertben.

Negyedik nap, aug. 18. Reggel 9 órakor közgyűlés, 11 órakor a harmadik és utolsó összpóba, melyre mérsékelt áru beletű jegyek szolgáltatnak ki a közönség részére; délután 3 órakor a szegedi gazdasági egylet löverseny. Este 7 órakor, dalárverseny a színházban Hubay vezetése alatt.

Ötödik nap, aug. 19. Dél előtt 10 órakor nagygyűlés, a versenybírák ítéletének kihirdetése és a pályadíjak ünnepélyes kiosztása. 7 órakor este a színházban diszhangverseny, az ország elsőrangú művészei közreműködése mellett.

Versenydíjak a következők: Szeged város díja, a szegedi hölgyek díja, a szerb nőegylet díja, a központi dalárszövetség díja, a két szegedi dalárda, a Harmonia, a Nemzeti zenede. Zichy Jenő gróf, Bartai elnök és a zeneművészek díja. Az előértekezlet e megállapodásai a dalárünnepély általános nagy rendező-bizottsága elé terjesztendők megerősítés végett. A gyűlés fél 2 órakor ért véget.

Tanügy.

Beiratás az állami közép-ipariskolába. A jövő tanévre az iskola építészeti szakosztályába 18, gépészetibe 18, a két vegyészeti 8, a fém-vasipariba 7, a faipariba szintén 7 tanuló vétetik fel. A felvétellel jelentkezhetnek a 15. életévüket betöltött azon tanulók, a kik a gymnasium, reáliskola, vagy a polgári iskola négy alsó osztályát jó sikerrel bevégezték s legalább a jelen nyári szünidő alatt a gyakorlatban foglalkoztak s ezt hiteles bizonyítványokkal igazolják; továbbá azon iparos tanoncok és

szekre állva nyujthatta karját. (Hanem azért a táncos mégis magasabb maradt!) Egy szó, mint száz — a jókedv volt az uralkodó planéta.

Sok ilyen mulatságot kívánok magunknak, de még inkább egy olyan furdőigazgatót, aki az ilyen mulatságokat — a vendégek legnagyobb részének kérelmére — máskor is megengedi. — És nem úgy tesz, mint a mostani, aki a mulatni vágyókat 10 órán túl a tütyölés melletti tánczolásra oktatja. — Palics vig furdő volt mindig és marad is. — Ide nem jön nehéz beteg, akitnek a zene hébe-hóba alkalmatlan, sőt talán elviselhetlen is.

Különben a furdővendégek közt mozgalom indult meg, mely a városi tanácsnál a mai kor igényeinek megfelelőbb furdőrendszabályokat és igazgatót fog kérelmezni.

A mibez jó magam is hozzájárulok, mint furdővendég.

Palics, 1889. július 28.

TÁRCZA.

A palicsi Anna-bál.

Maga a bazárosné is mondta, hogy: „Még ilyen szép Anna-bál nem vót Palityba benne!“ Tehát elhitetik, hogy úgy van. — Mert azt csak nem fogja senki elvitatni akarni, hogy a legantantikusabb személy az ilyen dolgok megbírálásánál a — Frau Berger a ki már évek óta szem- és fültanu minden Palicson történt esetben.

A legszebb társaság, a legjobb kedven tánczolta át az éjszakát — a legcsunyább időben és a legrosszabb padlón. A városból senki sem jött ki, kivéve egy pár fiatal urat, kik „érdekeltek felek.“ (Mert az olyan istenitéletre emlékeztető időben nem hiszem el senki atyafiának szem, hogy csak az Antus cigányi iránti szeretetből cözkázattatta azt, hogy rögtön beteljesedjék rajta a „földből lettél — sárrá leszezel!“ Igy tehát magából a furdő közönségből került ki az igazán fé-

nyes társaság. Ott volt a Czorda, Majoros, Manojlovics, Ruttkay, Bezeredy, Perczel, Leovics, Beretvás, Mácskovics, Vojnics, Falczione, Skultety és még több család. Szóval a palicsi vendégek.

Hanem azért ne haragudjatok reám szép leányok, ti palicsi csecse-babák, hogy neveiteket itt ritkított betűkkel ki nem tesseztem. — Nem vagyok rászorulva a reklámra! — Meg azután attól is tartok, hogy egyiket-másikat ki találom felejteni és akkor jaj nekem! Pedig a női kézi munkát nem igen szeretem a — képepen. — Elég dolgot ad nekem végig táncolni a bálát és utána álmos fejjel, fájo tyukszemmel és még fájjobb szívvvel az íróasztal mellé telepedni és írni.

De hát hol is kezdjem? — megpróbálok mindent sorrendben elmondani.

Datum: 1889. július 27. (és 28-ból még 4 óra.)

Időjárás: a lehető legrosszabb.

Harangulat: a lehető legjobb.

Garde des dames-ok: komolyak és ási-

toznak.

A táncosnők: vigak és ási-toznak. (Ugyan.) A táncosok: nem sokan, de erős elhatározással élet halálra táncolni.

Esti 8 órakor vacsora. — (Kiki sietve tesz eleget e prózai foglalkozásnak.)

Kilenc órakor a maître de plaisir-ek összeszagnak, egy intés Antusnak és — megcsendül a jó, ropogós csárdás.

Most egy kis csend keletkezik a közönség közt. — Mindenki várja lesi ki lesz első a táncban? Elmúlik néhány perc és senki sem mozdul, — mig, végre egy elszánt pár nekiindul és egy pillanattal látjuk, hogy az egész társaságnak — perdül a sarka, a lába tába táncra kél! És perdült reggeli 4-ig. A négyeseket 20 pár táncolta.

Különösen az utolsó négyes, melyet egy hölgy rendezett — volt igen érdekes. — A gyengébb nem szerepet cserélt az erősebbnemmel. — A hölgyek nyujtották karjokat az uraknak, a mi itt-ott némi nehézséggel járt. — Teszem azt, egy alacsonyabb termetű (de e mellett igen szép hölgy), Eíffel-torony magasságú táncosának csak

segédek, a kik az iparos tanulók iskoláját jó sikerrel elvégezték.

Az intézet már saját állandó épületében, VIII. kerület, Népszínház-utca 8. szám alatt van, hol az igazgatóságtól bővebb felvilágosítás nyerhető.

Egy „véleményes javaslat“ fekszik előttünk nyomtatott alakban, mely Antunovits Máté iskolaszéki elnök tollából ered, s foglalkozik némi-nemű tanügyi reformmal a népiskoláknál. Másfelől is van tele nyomtatva betűkkel, amiből első sorban megtudhatjuk azt, mennyire el tudja dicséretelni Antunovits Máté iskolaszéki elnöki működését, másod sorban megtudjuk azt, amit mindenki tud, hogy népiskoláink némelyike túltöltött, s csak harmadsorban jövünk rá, hogy a bajon segíteni akarnak. Ezt pedig kár volt kinyomtatni, elvégezhette volna az iskolaszék egyszerűen az igazgató jelentésére is.

A jelentés azt az „elvi álláspontot“ fogadta el, hogy végén csattan az ostor, bár az iskolaszéki elnök és társai által kinyomtatott „elvi álláspont“ törvényességről, ovatósságról, eletpaszatlatról, s a jó isten tudja mi mindenről beszél. A végén tehát csakugyan csattan, mert itt már a bajok orvoslását előadja, s ezt helyesljük is.

Szükség van 5 segédtanítóra, — a 2. körben két tanteremre, — a beltérben egy tanteremre és irodai átalányokra, az új tanítók részére.

Ez a magva a „véleményes jelentés“nek, melyet az iskolaszéki elnökön kívül még három tanterem is aláírt.

E szaporítás kerülne a városnak évi 2922 forintjába, a termék felszerelésén kívül, ami mindenestre megadandó lenne még a jelen évi iskola kezdetére, mert bizony a mai népiskolai túlszűfolt állapotok tarthatatlanok. Helyesen mondja a javaslat, hogy ezen összeg: „városi házipénztárunk egyensúlyát meg nem ingatná.

Az új vasuti rendszer.

Lapunk hasábjain már részletesen megemlékeztünk a zona rendszer beosztásáról, jónak látjuk azonban ezúttal a városunkat érintő vonalrészek Szabadkáról az alább megjelölt állomásokig megállapított személyes podgyász díjszabást közölni amint következik:

I.

Személy-díjszabás.

a m. kir. államvasút és a magyar észak-keleti vasúton

Szem. omni. és egyj. töl.	Gyorsvonat		
	I.	II.	III.
Bruck (Bécs)	13 50 10.70	6.75 16.20 12.50	8.10
Budapestre	5.50 4.40	2.75 6.60 5.50	3.30
Kis-Körös	2.00 1.60	1.00 2.40 2.00	1.20
Halas	1.00 80	50 1.20 1.00	60
Kisszállás	40	22 15	60 50 30
Csantavér	30	15 10	—
Topolya	40	22 15	—
Verbasz	2.00 1.60	1.00 2.40 2.00	1.20
Ujvidék-Zimony	3 50	2.80 1.75	4 20 3 50 2 10
Palics	30	15 10	—
Horgos	40	22 15	—
Szeged	1 50	1.20 75	—
Gyula	5.00 4.00	2.50	—
Nagyvárad	7.50 6.00	3.75	—
Bajmok	40	22 15	—
Zombor	2.00 1.60	1.00	—
Gombos	3.00 2.40	1.50	—
Brod	6.50 5.20	3.25	—
Eszék	4.00 3.20	2.00	—
Almás	40	22 15	—
Baja	2.00 1.60	1.00	—
Kalocsa	3.00 2.50	1.50	—

II.

Podgyász-díjszabás.

Távolság	Szállítási díj forintban drbként		
	1-50 kg.	51-100kg.	100 kg. föl.
1-55 km-ig	0.26	0.50	1.00
56-100 „	0.50	1.00	2.00
100 kilométeren túl	1.00	2.00	4.00

Podgyász-szabadsúly nincs.

Általános határozmányok.

A szomszédos forgalomba csak személy-, omnibus vagy vegyes vonatokra érvényes menetjegyek adatnak ki. Ha tehát ezen forgalomba valamely utas a gyorsvonatot kívánna mégis igénybe venni, akkor a távolsági forgalom I. vonalszakaszának megfelelő díjakat tartozik fizetni.

A távolsági forgalomhoz mindazon viszonylatok tartoznak, a melyek a szomszédos forgalom határain túl esnek.

A távolsági forgalomhoz tartozó viszonylatok mindenkor csak Budapestig vagy Budapesttől számíthatnak, úgy, hogy Budapest, illetve Kelenföldön túl fekvő állomásokra való utazásuknál egyfelől a Budapestig, másfelől az azon túl terjedő vonalak külön-külön szakaszának tekintetnek.

Ha az utazás oly megállóhelyről vagy megállóhelyre történik, mely jegyki-

adásra nincs berendezve, akkor az utazás irányában a megállóhely után, illetve ezen megállóhely előtt fekvő legközelebbi állomás meneti díjra fizetendő. A két állomás között fekvő megállóhelyek egymás között való forgalmában, valamint valamely megállóhelyről a legközelebbi állomásra, vagy viszont való forgalomban a szomszédos forgalom I-ső vonalszakaszának megfelelő meneti díjra fizetendő.

2 éven aluli gyermek, ha kísérője öltében tartja, díjmentes, ha azonban külön helyet foglal el. Érette ugyanazon meneti díjra fizetendő, mint az alantiek szerint a 2-10 éves gyermekeké. Ha több két éven aluli gyermekeket egy egyén kísér, akkor az előbbi határozmány szerint csak két gyermek díjmentes, a többiért pedig ugyanazon meneti díjra fizetendő, mint a 2-10 éves gyermekeké.

2-10 éves gyermekek tekintetében a következő díjszámítás nyer alkalmazást: két ily gyermek a használt vonatnemű és kocsiosztálynak megfelelő egy egész jeggyel, egy gyermek pedig az I. kocsi osztályában a használt vonatneműnek megfelelő egy egész II., a II. kocsiosztályban egy egész III. és a III. osztályban egy fél III. oszt. jeggyel utazhatik.

Irodalom.

A lélekidomár, Jókai legújabb regénye, melyet Révai testvérek „Jókai Mór újabb regényei“ című füzetes vállalatban adnak ki, gyorsan halad a befejezése felé. Az ötkötetes regénynek most már 5-ik kötete is megkezdődik a kiadóhivatal által nekünk épp az imént megküldött 20-23 füzetekben. Ha nem volna meg a vigaszunk, hogy amily kifogyhatatlan korszakos írók fantáziája, éppoly kifogyhatatlan lesz e vállalat füzeteké száma is, — valóban sajnálunk, hogy a regény a befejezéshez közeledik. Már hiába! Gyarló az ember még akkor is, midőn oly magas hivatást kell teljesítenie, mint nekünk e rovatban, a midőn az irodalom legújabb termékeiről nemcsak számszerű felsorolással, de érdembe hatolással is megemlékszünk. — Jókai regényeivel megéppenséggel meg vagyunk akadva. A lélekidomárról sem mondhatunk egyebet, mint amit „A löcsei fehér asszony“-ról, a „Kiskirályok“-ról, a „Három márványfej“-ről már oly sokszor elmondtunk, — Jókainál nem is akarunk mi újat felfedezni, — mert amit nyújt, azt egy istentől megáldott szellem ragyogása aranyozza be és minden sora egy-egy gyöngyör az a szemképrázató ékesség, mely dicső fény alakjában az ő geniusát körvezi. Nem zengünk dicsőretet, Jókai regényei olvasásánál szívve lesz az epe is, azért hát kritikát se várjon tőlünk senki, — nem ajánljuk, — mert Jókait ajánlani legalább is nevéstéges volna, ajánlja őt az a dicső név, mely ismert mindenütt, hol olvasni tudnak. De igenis ajánljuk a megszerzési módot, melylyel legkönnyebben és legolcsóbban juthat mindenki Jókai legújabb regényeinek, így a „Lélekidomár“-nak is birtokába, ajánljuk Révai testvérek füzetes vállalatát, mely már 101 füzetben adja Jókai és közkincsé tette a korszakos író legújabb öt regényét. Ha próba kell ebből is, küld a kiadóhivatal (Budapest, IV. váci-utca 1.) szívesen, oe az bizonyos, hogy ezt a próbát rendelés követi, mert aki Jókai regényéből egy ívet elolvas, ismerni óhajja az egész regényt és aki egy regényt elolvasott, alig várja a továbbiakat.

Közgazdaság.

Forgalom-kimutatás. 1889. július hóról a szabadkai kereskedelmi és iparbanktól Szabadkán. Pénzkészlet: a múlt hóról 2.700 29. Bevételek e hóban 426,378 95. Összesen 429,079 24. Kiadások e hóban 405,090 68. Maradvány 23,988 56. Betétek könyvecskére: Állag a múlt hóról 545,39 42. Betételek e hóban 48,398 07. Összesen 595,137 49. Kivételek e hóban 99,520 49. Maradvány 495,617 —. Előlegezés: Állag a múlt hóról 43,396 —. Előlegeztetett e hóban 1,633 50. Összesen 45,029 50. Visszafizetett e hóban 1,603 —. Maradvány 43,426 50. Leszámitolás: a) Bankszerű váltók. Állag a múlt hóról 403,668 74. Leszámitoltott és viszleszámitoltott e hóban 222,633 35. Összesen 626,302 09. Visszafizetett e hóban 220,692 91. Maradvány 405,609 18. b) Hiteltulajdonosi váltók. Állag a múlt hóról 47,603 —. Leszámitoltott e hóban 11,941 —. Összesen 59,544 —. Visszafizetett e hóban 10,593 —. Maradvány 48,951 —. c) Kezeségi és betáblázott kötvények. Állag a múlt hóról 93,472 —. Kiadott e hóban 1,617 —. Összesen 95,089 —. Visszafizetett e hóban 1,059 —. Maradvány 94,030 —. Összes forgalom 947,249 78. Mucay György titkár, Kosztolányi Ágoston pénztárnok, Horvátovits Ernő főkönyvezető.

A páva házi állattá szelidítve, szárnyasaink legszebbike. Lapunk szerkesztője hosszas vesződség után palicai villájában meghonosította a pávakat ugyannyira, hogy ma fölös példányai vannak. Aki e példányokat szereti, tegye magát érintkezésbe a szerkesztővel, az eladó példányokat megtekintheti.

Pénteki hetivásárkor piacunkon a forgalom élénk volt. Termények minden fajából tövén előkerült. A gabonaféléknél a kínálót és vételkedv egyiránt szilárd maradt. Az árak hivatalosan jegyzékeltettek. Buza 7.70—8.30. Kétszeres 6.60—6.80. Rozs 5 frt 90 kr. és 6 frt 10 kr. Arpa 5 50—5 70. Zab 5 20—5 40. Tengeri 4 70—5 —. Hal közepesen, baromfi temérdek sok. A baromvásáron élénk forgalom uralkodott, többnyire cserekötések történtek. Élő sertés kilogrammonként 40—44 kr.

A törvényes kamatláb. E század első évtizedeitől kezdve Ausztriában és Magyarországon 6% az ugynevezett törvényes kamatláb. Azokban az időkben, amikor a kölcsönépüzt rendszerint a törvényesnél sokkal magasabb kamatot kellett fizetni, a 6%-os kamatláb még talán alacsonynak látszott; de ma, amikor a hitelviszonyok, annyira fejlődtek, vagy jobban mondva javultak, hogy a kölcsönre adott tőke kellő biztonság mellett már az 5%-ot sem hozza meg, anomáliának tekintendő a 6%-os törvényes kamatláb. Ennek teljes felismerésében Baross Gábor kereskedelmi miniszter leiratot intézett a budapesti kereskedelmi és iparkamarához és az értéktőzsde tanácsához, melyben véleményadása szövegét fel öket az iránt, nem volna-e célszerű, hogy a törvényes kamatláb 6%-ról 5%-ra szállítatnék le. — Alkalmat e leiratra az szolgáltatott, hogy az új öröklési törvényjavaslat a kamatlábat már 5%-ban kontempálja. A kamara és a tőzsde a 6%-os kamatláb fenntartása mellett nyilatkoztak.

CSARNOK.

Krupp és az esseni acélgvár fejlődése.

Krupp Alfréd nevét és az esseni hatalmas telepek hírére bizonyára mindenki hallotta. Technikusokra, de az ipar hatalmas fejlődése iránt érdeklődő nagy közönségre nézve is kiváló érdeklődést bírhat ezért a nem rég megjelent Baedeker D. szerkesztette: „Alfred Krupp und die Entwcklung der Gussstahlfabrik zu Essen“ című munka, mely Krupp életrajzát és az ezzel szorosán összefüggő esseni acélgvár fejlődését és mai hatalmas voltát részletesen ismerteti. Ebből vesszük a következő néhány adatot.

Krupp Alfréd atyja Krupp Frigyes, bányászati előképzetsége dacára, az 1810. évben Essenben fűszerkereskedővé lett. Ezen üzlettel azonban csakhamar felhagyott és kis acélművet alapított. Főtörekvése arra irányult, hogy öntött acélt készíthessen, melynek gyártását Huntsmann sheffeldi gyáros az 1770. évben találta fel, de a gyártás titkát szorgosan megőrizte. Krupp-nak sok fáradozás és áldozat révén végre sikerült oly kitűnő öntött acélt előállítani, hogy a poroszországi „Verein zur Beförderung des Gewerbetheisses“ már az 1822. évben Krupp acélgját az angol acéllal egyrangunak nyilvánította.

Mindenek dacára Krupp Frigyes az 1826. évben igen sanyaru anyagi körülmények között halt meg. Ekkor 14 éves fia Alfréd vette át az üzletnek ugyszólván romjait. Fáradozásainak eredménye az volt, hogy — mint maga mondá — 15 évben át éppen csak annyit szerzett, hogy néhány munkásának bérét kifizethette; saját munkájáért csak azon öntudatot aratta, hogy kötelességét teljesíti.

Nagyobb lendületet az addig kis gyár csak a 40-es években vett: 1843-ban a munkások száma 99-re, 1845-ben 122-re szaporodott. Essen városa ekkor mindössze 7840 lakossal bírt. Az 1848. évi ipari hanyatlás miatt a Krupp-gyár munkásainak száma ismét 74-re csökkent. Hogy Krupp ekkor mily nehézségekkel küzdhetett, mutatja az is, hogy munkásainak kifizetése céljából kénytelen volt családjának öröke kapott összes ezüstneműjét eladni. Ezóta Krupp házában ezüstneműt soha többé nem használtak.

A kitartó munka sikere azonban el nem maradt, habár még ezután is nagy nehézségekkel kellett küzdenie.

Az első öntöttacél puskacsöveket, melyeket Krupp még saját kezével kovácsolt ki, 1843-ban küldötte meg a porosz hadügyminiszterumba megpróbálás végett. Ezen küldeménye felbontatlanul azzal érkezett vissza, hogy a porosz fegyver oly tökéletes, hogy javításra nem szorul. Az első ágyucsövet (3 fontosat) 1847-ben készítette.

A londoni 1851. évi nemzetközi kiállítás, a melyen Krupp az első 6 fontos ágyucsövet és 450 fontos nehéz öntöttacél tömböt, az ekkor legtümegesebb ilyen öntvényit mutatta be, alapította meg világhírét. Ezen időponttól kezdve vette a világ leg-hatalmasabb gyártelepévé tette. Az 1852. évben már 340-re rugott a munkások száma. Ekkor kezdtek készíteni a vasuti kocsik öntöttacél tengelyeit is, melyekből 1864-ben már 11.000 darabnál többet szállítottak. Ezeket követték a vasuti kocsik kerékkövei, a melyek száma 1872-ben már 45.000 darabra (egyik évben 65.000 drb) rugott.

Az ágyucsövek gyártása csak 1859. óta vett nagyobb lendületet. Ezekből Krupp az 1887. év június haváig 23.000 darabnál többet szállított.

Mint érdekes részletet megemlítjük, hogy 1859-ben tervezték a 850 mázsa nehéz, de később 1000 mázsa eső sulylyal készített gözkalapácsot, a melyen azelőtt sehol nem létezett. Ez az egy kalapács 1.800.000 márkába került; eső sulya jelenleg majdnem 60.000 kg nehéz; 3,7 m hosszú 1,5 m széles és 1,25 m vastag acéltömb képezi, mely 4 m magasról esik alá.

A Krupp gyáraknak jelenlegi hatalmas terjedelmét és munkabírását legjobban a következő számadatok világítják meg:

Az esseni acélgvárakban jelenleg működik:

1.195 különböző szerkezetű kemence, 286 gözkazán, 92 gözkalapács, 100—50.000 kg. nehéz erőszulylyal, 21 hengermű, 370 gözgé, 1/2—2500, összesen 27.000 lóerővel, a lokomotivokat és gözdarukat nem számítva, 1.725 különböző szerszám, 361 daru, 400—75.000 kg., összesen 3.219.700 kg. hordókapacitással.

A naponkénti fogyasztás: 2.735 t szén és koks, 18.716—26.724 m³ víz és 13.500—49.000 m³ világító gáz.

A gyár belső forgalmára szolgál:

43,96 km. rendes nyomtávoly vasut, 14 lokomotív és 542 vasuti kocsi; továbbá 29,10 km. keskeny vágány vasut, 14 lokomotív és 450 kocsi; továbbá 61 ló, 181 kocsi, 80 km. hosszú telegráfvezeték, 31 állomással, 140 km. hosszú telefon-vezeték, 124 beszélő állomással.

A Krupp-féle 11 vasolvasztó kemence naponként 600 t nyersvasat olvaszt; ezek üzeméhez 78 gözkazán és 66 gözgépet, összesen 3 350 lóerő munkabírással használnak.

A Krupp-féle kőszénbányák, melyekben 22 gözkazán és 32 gözgé (összesen 2 250 lóerő) működik, naponként 2.100 t kőszént szállítanak.

A Krupp-féle németországi vasbányák, hol 42 gözkazán, 39 gözgé (1.369 lóerő), drótkötél vaspálya és 2 lokomotív van üzemben, naponként 1.200 t vasércet termelnek. A spanyolországi vasbányáikból naponként 400 t vasércet nyernek; ennek szállítására a gyárnak 4 külön gözöse van.

A Krupp-féle művekben az 1888. év július havában összesen 20.960 munkást foglalkoztattak, még pedig: az esseni acélgvárakban 13.626 a meppeni lövőerőben 55 az aumeni acélgvárakban 1.181 a kőszénbányákban 1.792 a vas- és kőbányákban (a spanyolországiakat kivéve) 3.807 a 4 gözösen 84

Ezen munkások családtagjainak száma 52.809 volt; a Krupp-féle művekhez tehát összesen 73.769 ember tartozott.

Ez Krupp táradhatatlan munkásságának eredménye!

SPORT.

(Az Achillesek.)

Palicson nagy nap lesz, — ha igaz lesz. A szabadkai Achillesek zászlót bontanak országos versenyt rendeznek és országos bajnokokat csinálnak — saját magukból.

Az ember nem tudja, hogy a sok hőbort fölött nevéss-e vagy csodálkozzék.

Szabadkán már ennek a versenynek nincs komoly oldala, pedig nagyon kár, hogy különfél visszaélésekkel így droutották a tornaegylet hírére és létezéséért.

Homérosz Iliászának egyetlen egy Achilles a hőse, mégis 24 éneket tudott róla írni. Nekem 50 darabbal gyúlt meg a bajom s alig tudok rólok írni valamit. Ugy történt ugyanis a dolog, hogy a helyli lézengő „Achilles“-nek nevezett egylet humbugjait kissé szellőztetni mertem s ezért elneveznek egy lapban utaszi támadónak, „tót“-nak „cigány“-nak, „revelvernek stb. stb. Ráadásul még az egylet 4 tagja közül 50 megigézi, hogy a sajtóbírósnál fog rajtam elégtételt venni.

Nem a rémület adta most kezembe a tollat, mert ezeknek a kedves kis Achilleseknek a fenyegetése nagyon komikus. In-

kább arról a lapról akarok megemlékezni, amelyikben így rám ijesztettek.

Történt ugyanis, hogy mult szerdán hajnalra egy új lap lepte meg közönségünket. Neve: „Achilles“ és saját előadása szerint a 6. évet éli, de csak a 3-ik szám jelent most meg. Az 1-ső és 2-ik szám a 6 év folyamán alatt nyomtatott a holdban. Foglalkozása: testgyakorlati versenyek. Kiadja: „Az országos atletikai versenyek nyeresésszély-árverésársaság központi ideiglenes bizottsági irodája stb.“ Hivatalos lapja számos nem létező egyesületnek pl. Mungó, Cápá, Cethal, Krokodilus, Víziló és egyéb uszó társaságoknak, a jégvitorlázó és palicsi korcsolyázó egyesületnek stb. Megjelenése nincsen időközönként s egy évre 3 főtól kérnek érte, de ingyen osztogatják. — Aki pedig ezt tréfának veszi, annak szívesen fölmutatjuk a nevezett élelapp néhány „eredeti“ példányát.

Valóságilag úgy áll a dolog, hogy ezt az Achilles-nek nevezett valamit, melyről bármely meghatározni, hogy az állatkert, melyik részéből szabadult el, szerkeszti Vermes Lajos, kiadja Vermes Lajos, nyomtatja Vermes Lajos, kompilálta Vermes Lajos, agyoncséri önmagát Vermes Lajos, szédít benne Vermes Lajos, széthordja és szétküldi Vermes Lajos, a saját kimustrált velocipédjeit hirdeti benne Vermes Lajos. Aki pedig Vermes Lajost eddig nem tisztelte, az ily sokoldalúság előtt bizonyosan megfog hajolni.

Nem tudom bizonyosan létezik-e Bpsten az az ugynevezett „Achilles Egyesület“ melyről a lap beszél. Annyi bizonyos, hogy a szerkesztőség és kiadóhivatal helyiségeül és egyleti szerterület megjelölt cím Vermes Lajosnak bpesti lakására vezet.

Egy remek intézményt szintén ismert a kis Achilles. Angolul nevezi „pool“-nak, magyarul pedig a fent megírt 11 szóból álló kiadó. Ennek a valaminek az különös sajátossága van, hogy Bpsten állítólag Veleucze kavéházban, Szabadkán a Georgovits sörcsarnokban tanyázik, tehát mindig olyan helyeken, ahol enni inni lehet. Foglalkozásra csak annyi felvilágosítás nyerhető, hogy ő már t. i. a pool tudományát, amely 1 ftrért is kapható, de ezt az árt meg sem kínálta érte. Az az egy szerencse, hogy Vermes értesítései szerint a helyiségekbe utcai toalettban is be lehet lépni és nem szükséges okvetlenül bárhahabban vagy magyar diszben megjelenni.

Az is meg van írva az Achillesben, hogy ut nálunk „Szabadkai Futár“ néven is jelenik meg újság, mely e szabadkai bácsmegei legvagyonosabb családok kedvelt lapja, mert azt Vermes Lajos országszerte ismert — sportsman és földbirtokos szerkeszti. Ha a kis Achilles meg nem születik, mi szabadkaiak soha meg nem tudtuk volna, hogy nálunk a nevezett „Futár“ létezik. Lehet külföldben, hogy földerül majd egyszer az a dísznap, amidőn a Futár is úgy meglepi a publikumot, mint kebelbarátja az Achilles.

Egyébként a mérges Achilleseknek most vasárnapra hirdetett versenyeiről az hírlak, hogy nem lesznek megtartva egyebek közt azért, mivel a városi tanács nem akar rólok semmit tudni és nem mutatkozott hajlandónak az ő szélhámoskodásaitak anyagilag segíteni.

De ami az „Achilles lapot illeti, annak kiváom, hogy a közönség mulattatására sokáig eljen és viruljon, utszéli támadók, revalverek, tótok és cigányok ne háborgassák őt „a kitarítás ösvényén való haladása közben.“ Ha pedig véletlenül az ügyészséggel is meggyülik a baja, úgy utasítsa azt a Veleucze kavéházban, vagy a Georgovitsnál lévő sport irodában.

V. S.

HIREK.

Pénzügyigazgatóságunk hivatalnokai állítólag a legnagyobb kellemetlenségnek néznek elébe a Zomborba lett kitépítéssel, mert ott rendes lakást egyáltalán nem kaphatnak. A közönségszűrés házakbanani paraszt lakásokat is állítólag méregdrágán kell megfizetniük. Mennyivel szerencsésebb helyzetük lenne nálunk Szabadkán, hol ma már palotákban lehetnének hivatal- és hivatalnok egyaránt annyi az épületünk.

Gyászrovat. Krepelka Lajos tüzérfőhadnagy július 27-én 29 éves korában elhunyt. Elnyújtás gyászolják: apja, nyug. cs. kir. százados és 2 nővére. Temetése katonai pompával ment végbe. Béke hamvaira.

Gyászjelentés. A szabadkai nyomdász-szaktársak szomrodott szívvel jelentik felejthetetlen munkatársuk, kiválóan szeretett jóbarátjuk Manczák János gépmesternek f. évi július hó 27-én d. e. 9 órakor, élte 32-ik, boldog házasságának pedig 5-ik évében, hosszúságos szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. Az elhunytban f. lethatatlan férjét siratja özvegye: Kuhn Verona, gyermekei: Ilonka, Arpad, Olga, Jani és Margit, testvérei: Terka, Margit, Anna, Kati és Veron ugyszintén a távolban rokonai, számos jó-

barátai és ismerősei. A boldogult hiilt teme július hó 28-án délután 5 órakor helyeztetet a róm. kath. egyház szersartása szerint az u. n. zentai sirkertben örök nyugalomra. A mindenható Isten, kiblen hite összpontosult, áraszszon áldást porai felett!

Halálozás. Tikviczki Pál borbély két napi betegeskedés után a mult éjjel 32 éves korában meghalt. A boldogult I. körben, Manojlovics Szánkó-féle házban lévő üzlethelyiségben fekszik és miután kolera tüneteit észlelték rajta, a hatóság a ház környékét azonnal fertőtlenítette.

A szent ferencz-rendieknek pénteken templomünnep volt. Porcziunkula — nap, mely a szerzetti évforduló napját képezi. D. e. 10 órakor ünnepélyes szt. mise, ezt megelőzőleg szent beszéd tartott. A szokásos bucsuebéd azonban a bőjt miatt elmaradt.

Vak tüzi lármák. E hét folyamán két ízben tüzet jeleztek. Az egyik esetenél a tüzőltök tűzvész nyomára nem akadtak. A másik esetenél kiderült, hogy Raczkó uram kastélya mellett, egy döglött lovat pörkölt.

Szalma-tűz. Tegnap d. u. 1 óra után megkondultak a vészharangok tüzet jelezve, Szerencsére azonban nagy baj nem történt, csupán egy rakás szalma égett el a sándori kapunál.

A városi békebiróság hivatalos helyiségét a törvéyszéki épületből a VII. körben levő Aradsky Laczi házába tette át. Örömmel konstatahatjuk, hogy mult számunkban történt felszólalásunk nem talált süket fülekre, mint ezt a hatóság részéről több ízben tapasztaltuk és a zugprókátoroktól megvonta békebiránk a tárgyalási jogot, Helyes.

A telekkönyvi betétek készítése nálunk holnap veszi kezdetét és pedig első sorban Bajnok község telekkönyve lesz rendbe hozandó. A szabadkai telekkönyvi hatóság köréhez tartozó telekkönyvi előkészítése céljából az igazságügyi miniszterium, saját kebeléből három tagot küldött le, kik a városi békebiróság által használt helyiségekben — melyek egy nyitott ajtóval összeköttetésbe hoztattak a telekkönyvi hivattal, — fognak működni.

A nazarénusok. A nálunk is folyton szaporodó nazarénusok ellenében az alább szöszertint között igen figyelemre méltó miniszteri rendelet jelent meg. „A nazarénus felekezet hazánkban újabb időközönként ismeretlen volt, a törvényhozás mindenkör bizonyos megnevezett egyházak és felekezetek elismerésére szorítkoznán, törvényhozáson kívül közigazgatási uton egy új és ismeretlen felekezetnek szabad vallás gyakorolatra hivatalosan jogosultság nem adathatik, a nazarénusok, mint minden más oly felekezet, melynek a törvényhozás által szabad vallás gyakorolásra jogosultság nem adatott, mint hitközség nem szervezheti magát és csakis magán társulatnak tekintethetik. Minthogy pedig hitközségeknek, mint ilyenek csakis jogosult hitközségeknél működhetnek: ily hivatalos jellegű hitközségek működése meg nem engedhető; jogosultak lehetnek azonban magán felolvasások tartására, ha tehát ily magánjellegű felolvasásokat kívánnának tartani, tartoznak eziránt magukat mindenhol a helyi rendőrhatalomnál előre bejelenteni s mindazon rendőri szabályoknak a legpontosabban megfelelni, melyek a nyilvános felolvasásokra előírják — különben ellenők a szabályszerű eljárás alkalmazandó.“

Diszesen berendezett kavéház nyílt meg tegnap Kossuth-utca, Dimitrievits-féle házban, mely ugy nagyság, mint kényelem tekintetében még a fővárosi igényeknek is megfelelhet, tehát városunk kavéházba járó közönségét is minden tekintetben kielégítheti.

Ritka öngyilkosság. Németh Mátyás ügyvéd értékes szép tehénét zöld takarmánnyal megrakottjászol mellett, hova kötvé volt, kedden este 10—11 óra közt saját szarvával jobb oldalába szurva és a földön vérebe heverve találta a zajra és nyögésre véletlenül fölébredt udvaros. Míg a halált okozó gyilkot a tehén oldalából kihuzta, és a tehén letábra állította, a gyorsan odahívott Pék Simon állatorvos szolgáltatta az első segélyt az öngyilkosnak. Beleit visszanyomta s ideiglenesen a tátongó sebet ronggyal tömte be, hogy majd másnap bevaranjá. Másnap dr. Jets városi állatorvos segélye szintén kikérte, ez azonban kijelentette, hogy az állaton kényszerűvágatás eszközöndő, mert a szurt seb életveszélyes. A szegény öngyilkos tehát vágóhídra került és így örökké rejtély marad, mily körülmények közt kerülhetett a tehén szarva saját oldalába és hogyan okozhatott ön döfést?

Szerencsétlenség. Tikviczki József gazdaembernek a járgány-cséplőgép munka közt gatyájába kapott és berántotta a kerék közé, mely alkalommal karján kisebb, altestén azonban súlyos sérülést szenvedett. A szerencsétlent a kórházba vitték, hol az orvosok műtétet végeztek rajta s valószínűleg életben marad.

Ügyes fogást tett a napokban a rendőrség, ugyanis a hajdújárásban 2 kocsi kóbor cigányt tartóztatott le, és megmotozván szekerüket, mintegy 1000 ftr értékűt képviselő selyemruhaneműeket talált. Az elkobzott selyem egy része, miként konstataltatott, a kalocsai indóházból ellopottakból való.

Falra boraót hányni vagy az egészségügy őreit a tisztaság ellenőrzésére felhívni, egyre megy. Az a rondaság, ami a Zárics-féle ház hosszában látható, valóban türehtlen.

Rablázadás volt tegnap délután az Angyalföldön levő új fogházban, hol tavaly Szimics rablógylkost kivégezték. A dolog ugy történt, hogy a rabok híven, hogy egy társukat Szenger fogház ór tegnapelőtt bántalmazta, nagyon el voltak keseredve s elkeseredésük délután kitört. A fogház ór s egy Blumenberger nevű rab között a második emelet 13. számú czellája előtt ugyanis szóváltás, majd dulakodás támadt s a fogházór fejbe verte a rabot. Ez ordításban tört ki, mire a czellákba zárt rabok az ajtókat döngetni kezdték s az ablakok nagy részét bevették. Harmincz gyalog- és 20 lovasrendőr érkezett csakhamar a helyszínre, de már a zendülést akkorra megfékezni sikerült. Most javában folyik a vizsgálat.

A dühös háripiák. Piukovits Katalin valami állatias dolog miatt összeszólközött Bederka Orszéval és dühében ezt egy kicsikkal összeszurkálta. Három szurást ejtett rajta: egyet a vállon, egyet a bal emlő alatt és egyet a balfül mellett. Állapota elég veszélyes.

Vadallati tett Kovács József kebeliai lakos mostoha leányán Viuczen Rózá — ki alig mult 15 éves — erőszakot követett el.

Ternó. Székely Simon szerencsés nyomdászunk ternót csinált. Ugyanis az ő nyomdájában készült az „Achilles“ cz mű 6 éves (?) újszülött lap (első évi) s miuthogy ez nem kevesebb, mint 1000 példányban jelenik meg, kétségtelenül fényesen fog jövedelmezni a nyomdászunk is.

Carnot holttestének kiástatása. Magdeburgból írják, hogy Carnot köztársasági elnök nagybátyjának földi maradványait tegnapelőtt ásták ki. Először is a főpolgármester konstataulta, hogy a kijelölt részben Carnot nyugszik, ki 1832. október 10-ikén temetettet el. Azután hozzá láttak a kiasáshoz; három és fél órai munkába került, míg majdnem négy méternyi mélységben ráakadtak a külső tölg koporsóra: ugy ez, mint a belső, zinkkel bevont koporsó behorpadtak, de Carnot maradványai azért sértetlenek voltak. A zink födelet nem vették le, de a repedéseken keresztül konstataálni lehetett, hogy a mumiaszerűleg kiszáradt holttest feje és lábai eléggé conservált állapotban voltak. Az 57 évvel ezelőtt eszközölt temetésénél, ugy látszik, nagy gonddal jártak el. Midőn azonban a szabad lég a koporsóba nyomult, erős illat kezdett terjedni s a koporsóból világos sárga színű olajos folyadék csurgott ki. A Franciaországba hozott koporsó igen kicsi volt a holttest befogadására s így mig új koporsót készítenek, addig Carnot földi maradványait a temetőkapornában helyezték el.

A berlini boudoir-ok titkaiból. Egy emancipált gondolkodású fiatal berlini hölgy nemrég feladatult tüzte ki magának nyomára jönni annak, hogy a porosz főváros hölgyvilága naponként mennyi szépitőszert fogyaszt el. Ebből a czéloból több előkelő üzletben tudakozódott, melyek készségesen szolgálták neki felvilágosítással. Az illetékes üzletek által szolgáltatott adatokból kitűnik, hogy Berlinben naponként 202 kiló rizsport, 117 kiló piros festéket, 61½ kiló szemöldök festéket, 50 kiló ajkszirt, 29¾ kiló gliczerint és 15 kiló Cold-Cream-t vásárolnak. Így tehát az évi szükséglet; 73,730 kiló rizspor, 42,705 kiló piros festék, 21,356 kiló szemöldök-festék, 18,250 kiló ajksir, 10,865 kiló gliczerin és 5,775 kiló Cold-Cream. Mindez összesen 173,681 kiló, azaz 1736 métermázsza „szépség“-et tesz ki.

Magyarország egyik legkieisebb fűrdőhelye Marillavölgy — mint nekünk onnét írják — igen élénk saison él. Krassó-Szörény vármegyében, a vadregényes Aninához Tartozó Oravica mellett fekvő Marillavölgy, Oravica vasuti áttomásról ¾ óra alatt, Temesvárról ½ óra alatt, Bázias dunagözhajozási és vasuti állomásról 3½ óra alatt érhető el. Ezen csakis dél felől nyílt váltóámentes Marillavölgy, melyhez közvetlenül Oravicáról egy gyönyörű erdőn át kigyóztatos hegyi műt vezet, 2500 láb magasságban a tenger tükre felelt, egy fényökkel sűrűn benőtt erdőben fekszik. Szélcsend és teljes portmentesség, idylli nyugalom, balzsamizta levegő, a hőmérsékletnek alig említésre méltó ingásai; enyhé derült hegyiégaj, csökkentett légnymás, csökkentett általános nedvesség, 8° C. fokú kitűnő hegyi forrás ivó víz; ezek azon természetadta tényezők, melyek e völgyet a par excellence klimatikus gyógyhely jellegével áldották meg. Főnséges, megigéző és kiolthatlan azon be-

nyomás, mely ezen völgynek látogatónál visszamarad, van több mint 41 kirándulási pont és mfnyi hosszu kitűnően fentartott sétányok vezetnek oda, hol részint a természet gyönyörűségében, részint a környéken létező és a magyaripar létesítette műhelyekben az emberi kedély és szellemnek árnyalatai a legváltozatosabb hatásban részesülnek. A sűrű fenyvesek közepette német renaissance stlyben épült gyógyházak nemcsak a legszigorubb hygienikus és műszaki kellékeknek, hanem az európai modern kényelem követelményeinek is tökéletesen megfelelnek. A gyógy módok következők: a víz-, belégzés-, savó- és szőlőgyógymód, elősegítő gyógy módok gyanánt alkalmazatnak azonkívül a massage, a gyógytestgyakorlat, a villanyosság és az ásványvizék. Posta és távirda a házban van. Oravica vasutállomásán mindenkor rendelkezésre állanak fuvaralkalmatoságok. A gyógyintézet befogad az általa birt gyógyhatványoknál fogva betegeket, kik az idegrendszer, a torokfő, tüdő- és gerinczébőrbetegségeiben, idült altest bajokban, milyen a gyomor- és bél-hurut, az idült hasmenés és idült hasbőrgyulladás, kik továbbá a nemi bajokban, szívós váltó lázban, és izületi vagy köszvényes bajokban szenvednek, végre idültlőfélben levők. A jelenlegi térvizonyokhoz képest 120—140 fűrdővendég helyezhető el. — Elelmezés hetenként 12 ftr 50 kr., lakás 9—10 ftr. Az intézet élén dr. Hoffenreich orvos áll, ki orvosi tekintélyek előtt is igen előnyösen ismeretes.

Az augusztusi kirándulás Párisba. A m. á. v. városi menetgyőrdája által augusztus 10-én Párisba rendezendő kirándulás felől olyan és annyi kérdézősködés érkezik, hogy annak sikerét immár biztosítottnak lehet tekinteni. Felvilágosításul megjegyzendő, hogy az utazók a hosszu és fárasztó utat nem egy huzamban teszik meg, mert Zürichben pihenőt tartanak, ami alkalmat szolgáltat egy a város, mint a zürichi tó és környékének megtekintésére. A Dieppelondoni kirándulást a párisi tartózkodás befejezte után, azaz aug. 21-én rendezi a menetgyőrdája és pedig ugy, hogy e külön kirándulás résztvevői visszajövet tölthessenek. Dieppebe — 14 napon belül eső — tetés szerinti időt. Hogy azonban ez a kirándulás is külön vonattal illetőleg hajóval történhessék, szükséges, hogy az abba résztvenni kívánók idejekorán, még Budapestén, vagy a vidéki menetgyőrdákban jelentsék be magukat. Egyebekben a párisi kirándulás ezuttal is az elsőhöz hasonló kényelemmel lesz rendezve, Párisban az utazók, amennyibe kívánják csoportonként kapnak egy vezetőt teljesen díjmentesen; az iroda megbizottja azonfelül Párisban folyton rendelkezésére fog állani az utazóknak pénzbe váltásnál, színházjegyek szerzésénél, a környékre kirándulásoknál szükséges meg szerzésével stb. Utlevél nem szükséges.

Rendőri hírek. Szibinkics Lyubonét e hó 2-án a raktár-utczában egy kocsi elgázolta. — Aradsky Pál kebeliai kocsidának egy db 5 éves pejlóvat lebukoztatták és felbontozták, mely alkalommal kitűnt, hogy a ló nagy mérvű takonykórba szenvedett. A tulajdonos ellen megindították a vizsgálatot.

Mindenféle. Az Ó-Becsei egyesület protestáns egyház temploma javára az Ó-Becsei községi nagyvendéglő termében 1889. évi augusztus 3-án, tehát tegnap, hangyer senylenl egybekötött táncvizgáiom rendeztetett. — Dr. Sztoczek József főrendiházi tag betegségéből teljesen felépült. — Hermann Otto orsz. képviselő tüdőgyulladásban fekszik. — Az Eiffel torony jövedelme a kiállítás megnyitásától július 23-ig 2 millió 193,248 frank és 65 centime volt. — Az országos kisdedővő-nöképző-intézet közelebb adta ki fönnállása óta az ezredik oklevelet Szalay Mária nevére. — Szinnyay Imre a bpesti zsidószínház tagja a zsidó vallásról a r. k. vallásra tért át és egy keresztény leányt vett feleségül. — Balassa-Gyarmaton „Nög-rádi Közlöny“ czímen új elnevezés lap indult meg. Szerkesztője: Mihalik János. — Győnygyőson a veres kakas iszonyu pusztítást tett. 14 lakház teljesen leégett, 9 egészen leverett és részben 27 ház; iylkép lokalizálva lett a tűz tovább terjedése. — Ritka természeti tüneménynek voltak tanúi a Desze külségbeliek, ugyanis 24-én d. u. 2 órakor a legderültebb időben egy parányi felhőből pár percig tartó záporosó bullott és közben egyet villámolt, melyet igen kis csattanás követett. A záporosó hat gazdának okozott kárt, a villám pedig mely alig volt észrevehető 7 fejős tehénét és 1 ökröt sújtott agyóu. — Nagyikindán veres kardpárbajt vívott, az ottani 1-ső huszárezred őrnagya és egy főhadnagy, mely alkalommal az utóbbi súlyos fejsérülést szenvedett. — Keglevich István gróf, főrendiházi tag s volt intendans Kis-Tapolczában létesítendő kisdedővő alapja javára 6000 ftr alapítványt tett. Ugyancsak a gróf vetette meg az aranyos maróthi óvintézet alapját is 6000 ftr alapítványal. — Kedves apósom, uram, nem volna szives a hozományt az esküvő előtt kifizetni? Após: Minek? Ön elsősorban

a leányomat vette el s nem a pénzemet! Vő: Csak az van a dologban, hogy az ön leánya én reám nézve bizonyos, hanem a pénze, az bizonytalan. — **Bombelles gróf,** Rudolff trónörökös volt főudvarmestere, szélütés következtében meghalt. — A király Paks községnek a tűzvész által károsultak felségelésére 2000 frtot adományozott. — A párisi polgármesterek augusztus 18-án óriási lakomát adnak, melyben 16,800 vendég fog résztvenni. Az óriási lakomát 1200 pinczér, 120 szakács, 350 kukta és 40 czukrászleány fogja folszolgálni. — **Budapesten** Farkas György ügyvéd főbe lőtte magát. Tettének oka rendezetlen anyagi viszonyokban kereshető. — Ravasz kívánság. Ur: Természetes, hogy oly jó bánásmód mellett, amilyenben nálam részesülni fog, valami nagy bérre nem tarthat igényt. Inas: Oh kérem, méltóztassék csak engem a lehető legrosszabb bánásmódban részesíteni. — **Kerülő uton.** Órnagy: Nincs ma szolgálatban hadapród ur? Igenis, nem vagyok. Csunya meleg idő van ma ugy-e? Szolgálatára. Már több egy heténél, hogy nem volt esőnk! Parancsára órnagy ur! Hát hogy van az, hogy ön mégis olyan sáros csizmában sétálgat az utcán? **Berzsd** községben a napokban egy 880 frtra becsült 7 holdnyi terjedelmű birtokot és egyház telekből álló ingatlan kincstári illeték tartozásáért 2 oszt. értékű krajeárért elárvereztek. — **Pacséron** Bruch Simon kereskedőt az utcán a rablók megtámadták, kegyetlenül megfojtatták és elrabolták 500 frt készpénzét. — **Zentán** „Zentai Közlöny” című új lap indult meg. Szerkesztője Ormos Kálmán. — **Rónai Domonkos,** a székesfehérvári felsővárosi ovoda részére 500 frtot küldött alapítványkép oly czélből, hogy boldogult püspökbatyjának, Rónay Jácintnak az ovodában elhelyezett arcképe mindenkor tiszteltben tartassék. — **Mindenemű** fogfájás, még ha a foglyukas és tömve van is, egy pillanat alatt megszűnik a hirtelenes indiai kivonat által. — Egy valódi üvegese 35 kr. — **Bács-Almás**on néhai br. Rudics József uradalomban a jégkár a legutóbbi viharok után hivatalosan felbecsültetvén, összesen 296,800 frtra rug. — **Az Uhlanus** dsida ismét felvetetik a hadsereg fegyverei közé, miután a külföld is használja ezt a régi fegyvernemet. — **Agyonlőtt** honvédtiszt. A kecskeméti katonai gyakorló tere, egy Szeghő Gyula nevű önkéntes a czélövés alkalmából agyonlőtte véletlenül Sárkány Andrást hadnagyot. — **Miklós** vágás sáros megyei községet, mely a 14-ik századból való — a tűz egészen elpusztította. — Egy „csoda aszony” bolondítja a népet Gyöngyös-Halász hevesmegyei községben. Azt állítja, hogy egyenes összeköttetése van a menyországgal s az ott levőkről mindenemű felvilágosítással szolgálhat. A Zona tarifa a vasutaknál e hó 1-én lépett életbe. Tagadhatatlan a pályaudvarokban mindenütt nagyobb volt a sürgős forgás, mint máskor szokott lenni. Pálics fürdőnek a zona tarifától gyors fellendülésre várható. **Uj gyorstűzelő** ágyuval tettek közelebb kísérletet Pilzenben, melyet Skoda pilzeni czég készített. Kaliberje 7 centiméter, hossza a kaliber 42-szerese. A löveg, a melyhez 185 kgm lőpor szükséges, 4 kilogram súlyu go-

lyót bir elröpteni, hatalmas romboló erővel. — **Asszonyvásár.** Szegeden történt. Egy jókedvű fuvaros beleszeretett a kocsmáros feleségébe és formális asszonyvásárt csinált. A fuvaros hosszabb alku után végre 80 frtért megvette és diadallal vitte haza a drága eleven portékát. Az eladó azonban megbánta a vásárt, visszakövetelte az asszonyt, de a fuvaros állja a vásárt és nem adja az asszonyt.

Közönség köréből.*)

(A hivatalos órák törvényhatóságunknál.)

Néhány nap mulva aug. 15-én leend esedékes a 3-ik évnegyedi adónak a lefizetése. Ez alkalomból, talán nem lesz fölösleges hatóságunk illetékes felsőbbjeinek figyelmébe ajánlani, a mi adópéztárunknál fenálló vizsátságok megszüntetését.

Nálunk ugyanis a törvényes határidőnek, vagyis a hónapok tizenötödikének napja már déli 12 órakor lenyugszik, nálunk a déli harangzó után közvetlenül a hó 15-ike elmúlik, s míg a kir. adóhivatalban a szomszéd sándoriak este 6 óráig fizethetnek tetszésük szerint, addig nálunk 12 óra után az adót fel nem veszik már.

Megtörtént a legutóbbi alkalommal, hogy egy jelentékeny adó fizetőnek tárgyalása lévén a bíróságnál, fizetni csak déli harangzás után mehetett, azonban hiába fáradozott, mert daczára, hogy még 15 percczel sem mult el tizenkét óra, már az adóhivatalnokok egy része haza ment. Igaz ugyan, hogy a távozók figyelmeztették őt a pénztár bezárásáról, mindazáltal felment s csakugyan már zárva találta azt. Ez az adófizető adókönyvecskéjébe jökor bejegyeztette a fizetendő összeget, — még d. e. 10 óra előtt azonban tárgyalása miatt nem várhatta sorát. A déli harangzó után a fizetést nem vette fel az adópéztárnok azon igen eredeti oknál fogva, hogy fizetésre már senki más nem jelentkezővén, őt sem várhatták még egy negyed óráig sem, holott nálunk, ugy hszem 2 óráig van az adópéztár hivatalos órája, azt tekintet nélkül naponta be kellene tartatni.

El nem mulasztatom itt megjegyezni, hogy a nálunk néhány év óta divatba jött d. u. 2 óras rendszer tarthatatlan; fölülte káros ez az összes lakosságra, mert például egy szállási gazda a ki hetivásárok alkalmával bejön s valamint elad a legtöbb esetben, sőt téli időben mindenkor piarzi dolgai délig eltartannak s aznap, ha akarná sem birja adóját lefizetni. Kénytelen tehát e czélből ismét egy teljes napot mulasztani, hogy más napon bejöhesse adóját lefizetni. Épp így van az iparos és legtöbb kereskedő is, kik hetivásár alkalmával mindig a délutáni órákig vannak a piarzon s a hetivásár után szintén legkönyvebben fizethetnek adójukat, de ezidejűleg azok is kénytelenek arra más munkanapot feloldozni.

És mind eme nyomorúság és kiszámíthatatlan anyagi károk egy eléggé fiatal pénztárnok kényelme kedvéért történnek. a ki

*) E rovat alatti közlemények díjmentesen közöltetnek. Szerk.

ugy látszik — miután állásának megfelelő előzetes szolgálat nélkül lett egyszerre és véletlenül városunkban főhivatalnokká, — a délelőtti 4 órahosat tartó szórakozást elégnek tartja, hogy azután ne dolgozzék. A délután 2 óráig tartó hivatalos órán át pénzbeszedés évenként alig történik többször mint 4-szer, mert az évnegyed 15-ét kivéve, kétségtelenül 1/4 óra alatt lezárhatja naponta a pénztárt s így 4 óránál tovább nem működik. Már pedig ha a kir. adóhivatalban ahol naponta és minden alkalommal sokka: több pénz folyik be s mégis esti 6 óráig elfogadják a fizetéseket, akkor joggal megkívánhatjuk, hogy a városnál is ugyanaz történjék, a mostani káros rendszer pedig hatályon kívül helyeztessék.

V.

Vasuti közlekedésünk.

(Uj menetrend. Érvényes 1889. június hó 1-től.)

Szabadka—Szeged.

Szabadka indulás 5.11,* 2.35, 5.10, 6.32,* 7.40.*
Pálics 5.32,* 2.51, 5.29, 6.49,* 7.59.*
Horgos 6.19, 3.22, 7.21.*
Szeged érkezés 7.00, 3.53, 7.52.*

Szeged—Szabadka.

Szeged 8.01, 12.00, 8.45.*
Horgos 8.35, 12.34, 9.36.*
Pálics 9.07, 1.05, 6.00,* 8.10,* 10.17.*
Szabadkára érkezés 9.22, 1.20, 6.17,* 8.30,* 10.36.
(Szabadkán, Szegeden vendégül az állomáson).

Szabadka—Baja.

Szabadka indulás 5.45,* 2.45.
Csikéria 6.32, 3.20.
Bács-Almás 7.18, 3.52.
Bikity-Borsód 8.02, 4.26.
Baja érkezés 8.52, 5.02.

Baja—Szabadka.

Baja indulás 10.25, 6.50.*
Bikity-Borsód 11.05, 7.51.*
Bács-Almás 11.45, 8.47.*
Csikéria 12.10, 9.21.*
Szabadka érkezés 1.240, 10.00.*

Szabadka—Eszék—Villány.

Szabadka (vendégül) indulás 5.34,* 2.10, 6.37.*
Tavanok 6.09, 2.50, 7.01.*
Bajmok 6.40, 3.19, 7.20.*
Nemes-Militics 7.25, 4.12, 7.49.*
Zombor 8.05, 5.00, 8.09.*
Prigl.-Szt.-Iván 8.36, 5.35, 8.29.*
Szánta 8.55, 5.57, 8.42.*
Gombos (vendégül) 9.11, 6.16,* 8.55.*
Dálja (vendégül) 3.07,* 11.29, 10.10.*
Bród 4.29.*
Eszék (vendégül) 1.17, 4.38,* 7.50.*
Villány érkezés 3.17, 6.25,* 9.19.*

Villány—Eszék—Szabadka.

Villány (vendégül) indulás 7.05, 1.08, 9.20.*
Eszék (vendégül) 3.16, 11.31,* 5.05.*
Bród érkezés 10.31,* 4.29.*
Dálja (vendégül) indulás 5.55,* 5.08.
Gombos (vendégül) 6.24,* 7.08, 9.15.
Szánta 7.21, 9.34, 6.16.
Prigl.-Szt.-Iván 7.34, 9.54, 7.09.*
Zombor 8.00, 10.49, 8.10.*
Nemes-Militics 8.14, 11.13, 8.38.*
Bajmok 8.49, 12.00, 9.37.*
Tavanok 9.04, 12.22, 10.02.*
Szabadka (vendégül) érkezés 9.27, 12.55, 10.42.*

A vonat csatlakozik Szabadkán Budapest, Belgrad, Baja és Szeged felé.

Budapest—Zimony—Belgrad.

Budapest indulás 2.35,* 8.00, 2.40, 9.10.*
Kis-Kőröscs érkezés 4.31,* 11.04, 4.52, 1.48.*

Szabadka érkezés 5.44,* 1.02, 6.12,* 4.24.*
Szabadka indulás 5.50,* 1.46, 6.26,* 5.21.*
Csantavér 2.11, 6.16.
Topolya 2.34, 6.59, 6.48.
Hegyes Feketehegy 2.56, 7.16,* 7.20.
Verbász Kula 3.16, 6.30,* 7.46.
O-Kér 3.34, 7.44,* 8.15.
Kiszács 3.51, 8.38.
Ujvidék (vendégül) 7.40, 4.19, 8.21,* 9.17.
India (vendégül) érkezés 5.21, 9.05, 10.38.
Zimony érkezés 8.59, 6.20,* 9.45,* 11.55.
Belgrad érkezés 9.09, 6.45,* 10.05,* 12.30.

Megjegyzés: Az esti 6 órától reggeli 5 óra 50 perczig terjedő éjjeli idő csillaggal van jelölve.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

SZALAY LÁSZLÓ A.

Árverési bérbeadási hirdetmény.

Alulírott zárgondnok közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. jbiróságának f. évi 6917. számú végzésével **Milosevics Miklós és társa ellen** a szabadkai ker. és iparbank javára elrendelt zárlat alkalmával zár alá vett 5156. és 5157. hszámu házbirtokok f. évi július hó 24-től kezdődő 1890. évi ápril 24-én végződő időtartamra nyilvános árverésen alulírott ügyvédi irodájában 6. kör 41. sz. augusztus 6-án d. e. 8 órakor bérbeadatnak. Kikiáltási ár 80 frt. A bérösszegek negyedévekénti előleges részletekben fizetendők. Bővebb értesítést zárgondnok ad. Szabadka, 1889. aug. 2.

Dr. Körtvélyessy Mór
zárgondnok.

Értesítés.

A várostól egy negyed órányi távolságra fekvő, korszerűen berendezett

22 kapa szőlő

a rajta levő épülettel együtt szabadkézből

ELADÓ.

A venni szándékozók a szőlőben ültetett számos fajok minőségéről ez idő szerint legjobb meggyőződést szerzhethetnek maguknak a helyszínen.

Tisztelettel

Kammerer Mihály.

„MARGIT”

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS”

Vegyelmezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsavtartalma kiváló hatásának bizonyult különösen **tidőbántalmaknál** a hol a szabadszénsav csekélyebb jelenléte megőrzi a beteg a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatásu alkotórészeknek a beteg testréseibe való gyors és biztos felvételét eszközöli. Ezen tulajdonságának köszönheti a **Margit-forrás** azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabadszénsavtartalmában erősebb ásványvizek, mint a **seltersi-gleichenbergi, tidőbajokban, különösen tidővérzések**nél már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tidőbetegek** klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorban,** Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapestén: **Dr. Korányi, Dr. Gebhardt, Dr. Navrátil, Dr. Poór, Dr. Kétyl, Dr. Barbás;** Bécsben: **Dr. Bamberger, Dr. Duschek** stb. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

präservatív-gyógyszernek bizonyult legküzzelebb **Triest-Fiumában** **KOLERA** megbetegedés ellen a

„MARGIT” borral használva a legegészségesebb ital!

ÉDESKUTY L.

Kizárolagos főzéstár

m. kir. és szerb k. n. v. ásványvíz szállítómái, Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszer tárbán, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

A piac torkában

virág-utcai házámban 4—7 szobából, konyha, éléskamra, pincze és padlásból álló

LAKÁS

bérbe adatik és azonnal át is vehető.

Dr. Horváth Móricz
ügyvéd.

Kávéház megnyitás.

Tisztelettel tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy diszesen berendezett

kávéházi helyiségemet

Kossuth-utca, Dimitrievits-féle házbán

KÖZPONTI KÁVÉHÁZ

czim alatt

f. évi augusztus hó 3-án

megnyitottam és kérem a n. é. közönség szives pártfogását.

Rosenberger L.
kávéháztulajdonos.